

Razne vesti.

Wilsona ne bo na mirovni konferenci.

Washington, 9. decembra. (Lj. k. u. — K. B.) Reuterjev urad poroča: S parnika George Washingtone je despolna brezžična brzozavka, da predsednik Wilson ne bo osobno prisostvoval mirovni konferenci; pač pa bo v stiku z vodilnimi osebami aliiranec in bo pripravljen, rešiti predložena mu vprašanja. *

Zagreb, 10. decembra. (Ljub. kor. ur.) V Zagrebu se je osnovalo poštno in brzozavko ravnateljstvo za Hrvatsko in Slavonijo.

Osjek, 10. decembra. Tukajšnji veliki trgovci in industrijalci so sklenili, da zacijo izdajati lasten dnevnik pod imenom »Žora«.

Budimpešta, 10. decembra. Vojni minister je izdal odredbo, s katero se vpoklicže pet letnikov sedaj brezposelnih delavcev. Iz teh se bodo formirali delavski oddelki, ki bodo pomagali pri zopetni zgraditvi porušenih stavb v Srbiji. 3000 takih ogarskih delavcev je že odšlo v Srbijo.

London, 9. decembra. (Ljub. kor. ur.) Reuterjev urad javlja: V nekem glasovskem listu izvaja Churchill pod naslovom »Angleška nadvlada na morju: Nobena druga država na svetu ni v takem položaju kot Anglija. Naša varnost pred napadom, svoboda, vsakdanji kruh, vsak ukrep, ki ima namen, vzdrževati eksistenco svobodnega naroda, naša državna enotnost, vse to sloni od ure do ure na naši obrambi na morju. Toda izjaviti moramo jasno, da zvezna narodov nam ne more nuditi nadomestila za angleško nadvlado na morju.«

Cernovice, 10. decembra. Metropolit dr. Repta je zopet vpostavljen na svoje mesto. Bil je za časa avstrijske vlade odstavljen, ker je ob izbruhu vojne dal v mestnih cerkvah opravljati cerkevne molitve za carja in njegovo dinastijo.

London, 10. decembra. Tu se bodo postavile Markonijeve stacione, ki bodo vezale London z Ameriko. Te stacione bodo prizete poslovati koncem leta 1919.

Curih, 10. decembra. »Züricher Zeitung« poroča, da bodo francoske meje v kar najkrajšem času otvorili.

Politične vesti.

Ordinariat v Mariboru je s 3. decembrom 1918 izdal ukaz, da, ako se zapoje »Te Deum« ter se tej zahtvali, nimni doda še kakšna pesem, mora biti cerkevna, t. j. nabožna. Iz tega ukaza sledi, da se ne sme peti n. pr. katera jugoslovanska himna, ker haje tako zahtevajo liturgični predpisi. Kaj pa poprej ordinariat v Mariboru ni vedel za te liturgične »predpise«, da se pojde v cerkvi cesarska pesem v slovenskem ali nemškem jeziku? Se-le sedaj je postal tako »tankovesten«? Sicer pa, kako se ta ukaz strinja z resolucijami jugoslovenskih škofov v Zagrebu dne 27. novembra t. l. Mariborski ordinariat oponira. Quousque tandem!

Italija pojde na mirovno konferenco s »povsem italijanskim duhom«.

Na neko vprašanje v poslanski zbornicu, s kakim duhom pojde Italija na mirovno konferenco, je odgovoril Orlando: »S povsem italijanskim duhom«. Vsa zbornica je ploskala, »Tribuna« je razlagala na to, »italijanski duh« izvajajoč, da je to duh one Italije, ki je šla v boj radi pravice, ki bo odsljek vladala nad narodi. V tej vojni je bil zmaga, kakor je reklo minister Orlando, duh osvajanja, duh sile in imperializma, zmagal pa je duh pravičnosti, svobode in pravice. Mi Italijani moremo reči, da je zmagal tudi tradicionalni italijanski duh, oni, ki je temelj naše moralne in politične ustave, duh znosnosti in socijalnega in internacionalnega sklada, temeljčega na lastnih pravicah, ki izhaja iz pravičnega soglašanja z interesom drugih. Italija, verna svojim tradicijam, se pripravlja, da stopi na mirovno konferenco z duhom pravičnosti za vse, za katere je šla v boj in zato z duhom pravičnosti tudi za samo sebe.«

Obna noče nikoga tlačiti in zato tudi neneče, da bi bila kaka njenja pravica pogražena. Obna ustvarja svoje pravo zajedno s priznavanjem pravic drugih. Zato je minister Orlando, kačo na drugo obalo Jadrana, reklo, da je Italija, če tudi ni razpoložena, da bi se odrekala in bi grešila proti kriteriju narodne pravice, vendar pripravljen, da prizna one eventualne transakcije, katere bodo potrebne po enem nečem, kar je izven nas in kar je nad nami. Pred par dnevi so izrazili misel, da bo Italija velikodušno vpoštevala one slučaje, v katerih more praviti v razpravo pravica obeh strani, pa hoče predložiti take pravične protovoljne rešitve, ki absolutno varjujoč italijansko prebivalstvo in njega nacionalno pravo, ne bodo stvorile težkih zaprak pravičnemu interesu drugih, s katerimi hoče ona živeti v prijateljstvu. — Iz tega bi se dalo sklepati, da sta ministri predsednik Orlando, kakor tudi »Tribuna« prepričana, da je pot, po kateri hoče voditi Italijo nacionalni šovinisti, vrlo nesigurna in da jim utegne pristesti razočaranje, zato priporočata politiko kompromisa.

Angleži in naš spor z Italijani. List »Morningpost« je priobčil z ozirom na prihod italijanskega ministra zunanjih del barona Sonnina v London članek »Jugoslavija in Italija«. Iz tega članka posnemamo to-le: »Znano je, da smo bili pred vojno in med vojno prijatelji Italije in italijanskega naroda. To dejstvo nam daje pravico, da lahko govorimo docela odkrito. Nas vznemirjava vesti, ki se tičejo italijansko-jugoslovenskega spora; zato prosimo svoje prijatelje v Italiji, naj uvažijojo to našo vznemirjenost. Predlagamo torej: najboljše garancije in najboljše varstvo svojih interesov najde Italija v očuvanju najožje edinstva med zavezničkimi narodovi in za vsakega izmed zavezničkih narodov je najbolj zdrava politika kooperacije, ne pa samotni sprehodi, ki jih dela posamnik na svojo roko.«

Vesti o revolucioni v Italiji, ki se širijo pri nas, ne odgovarjajo kakor se zdaj, resnici. Tržaški socialist, ki se je nedavno vrnil iz Milana, piše: Vesti o revolucionarnem gibanju v Italiji ne odgovarjajo dejstvu. V trenotku, ko se ves italijanski narod navdušuje ob uspehih svoje armade, bi bilo nemogoče proklamirati revolucion. Socialisti sedaj ne misijo na noben prevrat. Stvar pa ima za Avstrijo in Nemčijo zelo nevarno stran. Italijani smatrajo neresnične vesti o revolucionarnem gibanju v Italiji kot smotreno izvajano kampanijo, ki jo vodita Avstrija in Nemčija, obenem so prepričani, da ta poročila nimajo drugega namena, kakor da okrepe boljševiško navdahnjenje elemente. V Italiji vsled tegi niti ne milijo na to, da bi podpirali prošnje Avstrije in Nemčije glede preskrbe teh dežel z živili s strani entente, ker bi s tem samo podpirali ljudi, ki jim ni zadost, da imajo boljševizem že doma, marveč ga hočejo razširiti še tudi v entitete.

Neveljavnost londonske pogodbe za Jugoslovane.

1.) Veljavnost vsake pogodbe temelji na dejstvu nespremenjenih razmer. Pogodbe se sklepajo s stvarnim, splošnim samoumevnim pridržkom: rebus sic stantibus, če ostanejo dejstveni odnosa nespremenjeni. Londonska pogodba se je med drugim nanašala na avstro-ogrsko državo, — taka država pa več ne obstaja, — in tem je pogodbeni temelj nespremenjenih odnosa — premil. 2.) Po londonski pogodbi — zdatno poznej se je zgodilo nekaj povsem novega in važnega — namreč je Wilson ustanovil in je celo enteta sprejela (vstevši Italijo) načelo zaščitja in samovladanja vseh, zlasti tudi manjših narodov. S tem se je pravtina londonska pogodba povsem spremnila, — tako spremnila, — da je glede svobodnosti in samovladanja vseh manjših narodov — sploh prenchala, — tako, da se na noben način ne more in ne sme izrabljati in celo zlorabljati — zoper osvobojene Jugoslovane, — ako naj ne propade čast novovstalih zaščitnikov človeštva — Wilsona, Amerike in vse entente. 3.) Slovenci, Hrvati in Srbi — bivše nasilne Avstrije so postali z njeninjem s Srbi —, — enotna država, — postali so sami član entete, zato je vsaka sovražnost, vsako nasilje in vsaka krivičnost — in pred vsem laška, nedopustna in izključena. S tem je torej dovolj izkazano, da je londonska laška pogodba z ozirom na Jugoslovane neveljavna, neobstoječa in da pomeni laško nasilje v Trstu, Gorici, Istri in na vsem jadranškem Primorju samooskrubo in največjo škodo — za čast laškega naroda in celo lastno državo. — Dr. Fr. M.

Crnogora in kralj Nikita. Poročali smo že, da je velika črnogorska narodna skupščina dne 26. novembra odstavila kralja Nikita ter proglašila ujedinjenje s Srbijo. Na isti seji pa je sklenila nadalje še to-le: 1. da predsedništvo izvrševalnega odbora začasno vodi upravo v zemlji, 2. da se vse premoženje bivšega kralja Nikite zapleni v korist črnogorskega naroda, 3. da se zabrani bivšemu kralju Nikitu in vsem članom njegove rodbine prihod v Crnogor, in 4. da se posebna deputacija 18 članov narodne skupščine takoj napoti v Belgrad, da notificira srbski vladni sklep velike narodne skupščine glede ujedinjenja s Srbijo.

Konfidentska afera v Pragi. »Pravo Lidue« priobčuje nova imena raznih manj ali več znanih oseb, ki so bili v službi praske državne policije. Med drugimi je bil konfident tudi tajnik zveze uradniških društev dr. Hasman, uradnik poštnega ravnateljstva Skokan in več drugih manj znanih oseb. »Pravo Lidue« zatrjuje, da se nahaja na listu konfidentov tudi izdajatelj ruskih »Zvestij« Alexander, ki je veljal za govorca Slovana in rusofila. Alexander se je udeleževal tudi raznih slovenskih časnikarskih prireditev in je bil leta 1910 prisoten tudi na vseslovenskem kongresu v Sofiji.

Bolgari proti Koburžanom. V Zenevi so Bolgari osnovali poseben komite, na česar celo stoji Anton Davidov, in ki ima logotip, da započne agitacijo proti Koburžanom. V proglasu se zahteva, naj se dinastija Koburžanov takoj odstavi. Odstopiti mora tudi sedanje ministrstvo dr. Malinova. Novo ministrstvo naj se sestavi iz dobril domoljubov agrarne stranke in drugih nemodeljevanih političnih struj. To novo ministrstvo naj smatra za prvo svojo nalogo, da vzpostavi dobre odnose med Bolgarsko in entento. Nadalje naj se prične vladu pogajati glede rešitve balkanskega problema na temelju balkanske federacije. Končno pa naj ta nova vlad pozove na odgovornost in pred sodišče vse krivce narodne katastrofe.

Razglas Narodne vlade.

PRILASTITEV BLAGA BIVŠE AVSTRO-OGRSKE LASTNINE.

Dodatno k našemu razglasu z dne 19. novembra 1918 opozarjam, da nam je dolgo že mnogo ovad zoper osebe, ki so si prilastili večjo ali manjšo količino blaga bivše avstro-ogrskih lastnine. Prehodno gospodarski urad v Ljubljani. Turjaški trg 9. t. ima nalog, vse to demobilizacijsko blago zbrati in zavarovati ter organizirati pravico razdeljevati blaga — najvišji potom trgovcev ali pa po direktni oddaji obrtnikom, kakor tudi drugim posameznikom po potrebi. Opozarjam, da se je enkrat vse one, ki imajo kaj demobilizacijskega blaga v svoji posesti, da nemudoma, na kaj ne je pa do 31. decembra 1918 na naznanijo to blago, kakor tudi kraj, kjer ga hrani, prehodno

gospodarskemu uradu. Kdor tega se storja pri nas, ne odgovarjajo kakor se zdaj, resnici. Tržaški socialist, ki se je nedavno vrnil iz Milana, piše: Vesti o revolucionarnem gibanju v Italiji ne odgovarjajo dejstvu. V trenotku, ko se ves italijanski narod navdušuje ob uspehih svoje armade, bi bilo nemogoče proklamirati revolucion. Socialisti sedaj ne misijo na noben prevrat. Stvar pa ima za Avstrijo in Nemčijo zelo nevarno stran. Italijani smatrajo neresnične vesti o revolucionarnem gibanju v Italiji kot smotreno izvajano kampanijo, ki jo vodita Avstrija in Nemčija, obenem so prepričani, da ta poročila nimajo drugega namena, kakor da okrepe boljševiško navdahnjenje elemente. V Italiji vsled tegi niti ne milijo na to, da bi podpirali prošnje Avstrije in Nemčije glede preskrbe teh dežel z živili s strani entente, ker bi s tem samo podpirali ljudi, ki jim ni zadost, da imajo boljševizem že doma, marveč ga hočejo razširiti še tudi v entitete.

RAZGLAS INDUSTRIJSKIM OBRATOM.

Industrijski obrati, ki so po veliki večini last nemškega kapitala, imeli so pod prejšnjim režimom in imajo po veliki večini tudi še danes nastavljen le nemško uradništvo. Le težko telešno delo izročeno je močnim in pridnim slovenskim rokam. Danes imamo na razpolago mnogo slovenske intelligence, ki je zmožna in pripravljena prevzeti v industriji uradniška in poduradniška (dela) mesta. Ravnateljstva pa se še danes niso prilagodila novim razmeram in so še vedno mnenja, da je boljši kruh v novi državi SHS še vedno samo za Nemce in druge tuje. Pogajanja se nadaljujejo danes. Na dnevnem redu današnjih razprav sta vprašanji, kako naj se vzdrži promet, ter kaj naj se izmenja in kako naj se izmena vrši.

SHOD JDS. v Mengšu.

Dne 8. t.

m. je priredila krajevna organizacija JDS. v Mengšu shod, ki te je nad vse pričakovane dobro vspel. Udeležilo se ga je toliko Mengšanov, da so bili prostori pri Gregorcu premahtni. Udeležniki so pazljivo sledili izvajanjem govornika g. prof. Breznika in iz Liubljane, ki je izčrpno poročal o položaju vsestransko potencialnemu občinstvu in vsestransko potencialnemu občinstvu v Jugoslaviji. Pogajanja se nadaljujejo danes. Na dnevnem redu današnjih razprav sta vprašanji, kako naj se vzdrži promet, ter kaj naj se izmenja in kako naj se izmena vrši.

SHOD JDS. v Domžalah.

Dne 8. t. m. se je vršil v gostilni pri Slokarju v Domžalah ustanovni shod za krajevno organizacijo JDS.

Profesor Breznik iz Liubljane je obrazložil,

da je imel program JDS, da prvega početka, njeni pristaši pa že zdavnati pred vojno cilj, ki ga vidimo danes uresničenega pred seboj: ujedinjenje vsega jugoslovenskega ozemlja s Srbijo.

Izpodbil je vse svoječasne ugovore proti zedinjenju in naslikal demokratizem srbske vladarske rodbine v srbskem narodu. Drugi govornik dr. Krivic je natančneje obrazložil sedanjem provizorično organizacijo nove države in podaril na posledice, ki jih bo imelo ujedinjenje na gospodarsko življenje zdržanega naroda. Shoda se je udeležila nad vse zadovoljivo število občinstva. Merodajne oblasti ne smejte imeti nobene nuinje potrebe, kakor da nam takoj dosežemo dovoz zdravil od kjerisibidi, sicer pridevamo v tak strašen obupen položaj, kot še nikoli nismo bili. Pričakujemo torej takojšnje pomoči, kajti dolžnost oblasti je, da ne pomeša in ne čaka niti trenutka da reši prebilovalstvo strašno bližajoče se nesreče.

Dajate novorojencem slovenska imena!

Pri nas je donekod navada, da se dajo novorojencem germanska imena kot tam okoli Berlina, Herman, Hermina, Hilda, Dagobert, Notburga, Hilbert, Valburga in druga imena so žalostna znamenja nemškega vpliva med nami.

Otrok sam seveda ni krije, da ima nobene narodne zavednosti. To mora enkrat za vselej nehati! Otrokom dajate lepa mila slovenska imena, ki ih naj spominjajo nihh slovenskega pokolenja, nihh slovenske krv. Slovensko ime bodo našim otrokom ponos, znamenie narodne zavesti nihh starcev.

Umetniška razstava

se te dni preuredi. Prodane stvari se zamenjajo z novimi in razstava se zopet otvorja v soboto dne 14. t. m. Odprtia ostane čez božične praznike.

Za Sokole in vojake.

Telovadno društvo »Sokol« v Liubljani ima na razpolago še nekaj iztisov brošure »Redovne vaje« (I. V. členu in četrti, II. V. zboru in praporu), ki bo prav dobro služila zlasti našim voščnim organizacijah. Po shodu se je vršil ustanovni zbor litiske podružnice NSZ. Za NSZ, vlada med litiskim delavstvom splošno zanimanje in je za danes skoraj vse delavstvo pristopilo k novi podružnici.

SHOD v Beli Krajinji

in sicer v Dragatušu, Črnomiu, Metliki in Semiču

soblišču poročila o našem sedanjem položaju, katerim so belokraški kmetje in mesnici v zeflakm zanimanjem sledili.

Povsod je vladalo veliko navdušenje in povsod so se poslušali izraženi o zedinjenju Jugoslovjanov.

dasi razdržna divja agitacija Šusterjevih priznanih edinov v deželi. Sploh

se opaža, da so nekateri boli boljševiško navdahnjeni elementi v Beli Krajinji od teh šusterjevskih agitatorjev, katerih nekateri ze v cerkvi agitirajo proti lastnemu škofu, češ, da se je zvezal z liberalci itd., tako nahuškanici, da strahujejo drugomisleč z raznimi grožnjami, ako se im ne uklonijo. Protiti takim brezvrestnim agit

